

(Akty przyjęte na mocy Tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej)

WSPÓLNY WYKAZ UZBROJENIA UNII EUROPEJSKIEJ

(sprzęt objęty kodeksem postępowania Unii Europejskiej przy wywozie uzbrojenia)

(uaktualnia i zastępuje wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej przyjęty przez Radę dnia 25 kwietnia 2005 r.)

(2006/C 66/01)

Uwaga 1: Terminy ujęte w cudzysłowach („”) zostały zdefiniowane. Należy odwoływać się do „definicji terminów stosowanych w niniejszym wykazie” załączonych do niniejszego wykazu.

Uwaga 2: Substancje chemiczne są wymienione za pomocą nazwy oraz numeru CAS. Substancje chemiczne o takiej samej formule strukturalnej (w tym hydraty) podlegają kontroli bez względu na nazwę lub numer CAS. Numery CAS są zamieszczone w celu ułatwienia identyfikacji, czy dana substancja chemiczna lub mieszanina podlega kontroli, bez względu na przyjętą nomenklaturę. Numery CAS nie mogą być jednak użyte jako niepowtarzalne identyfikatory, ponieważ niektóre postacie substancji chemicznych wymienionych w niniejszym wykazie, a także ich mieszaniny, są oznaczone lub mogą być oznaczone odmiennymi numerami CAS.

ML1 Broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, w tym:

a. strzelby, karabiny, rewolwery, pistolety, pistolety maszynowe i karabiny maszynowe;

Uwaga Podpunkt ML1.a nie obejmuje kontrolą:

1. muszkietów, strzelb i karabinów wyprodukowanych przed rokiem 1938;
2. reprodukcji muszkietów, strzelb i karabinów, których oryginały zostały wyprodukowane przed rokiem 1890;
3. rewolwerów, pistoletów i karabinów maszynowych, wyprodukowanych przed rokiem 1890, i ich reprodukcji.

b. broń gładkolufowa, taka jak:

1. broń gładkolufowa zaprojektowana specjalnie do celów wojskowych;
2. inna broń gładkolufowa, w tym:
  - a. automatyczna;
  - b. półautomatyczna lub powtarzalna (typu pump-action);

c. broń wykorzystująca amunicję bezłuskową;

d. tłumiki, specjalne elementy zaczepiane, magazynki, celowniki oraz tłumiki ognia dla uzbrojenia objętego kontrolą przez podpunkty ML1.a, ML1.b lub ML1.c.

Uwaga 1 Pozycja ML1 nie obejmuje kontrolą myśliwskiej i sportowej broni gładkolufowej. Broń tego typu nie może być specjalnie zaprojektowana do celów wojskowych lub umożliwiać prowadzenia ognia w sposób w pełni automatyczny.

Uwaga 2 Pozycja ML1 nie obejmuje kontrolą broni palnej specjalnie zaprojektowanej do strzelania amunicją szkolno-treningową oraz uniemożliwiającej strzelanie jakimkolwiek objętym kontrolą rodzajem amunicji.

Uwaga 3 Pozycja ML1 nie obejmuje kontrolą uzbrojenia wykorzystującego amunicję z bocznym zapłonem oraz uniemożliwiającego prowadzenie ognia w sposób w pełni automatyczny.

Uwaga 4 Podpunkt ML1d) nie obejmuje kontrolą celowników optycznych bez elektronicznej obróbki obrazu, o powiększeniu czterokrotnym lub mniejszym, o ile nie są one specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.

ML2 Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym od 12,7 mm (0,50 cala), miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, w tym:

a. broń strzelecka, haubice, armaty, moździerze, broń przeciwpancerna, wyrzutnie pocisków, wojskowe miotacze ognia, działa bezodrzutowe oraz ich urządzenia redukcyjne;

Uwaga Podpunkt ML2.a obejmuje strumiennice, liczniki, zasobniki i inne specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, stosowane do ciekłych ładunków miotających dla sprzętu objętego kontrolą przez podpunkt ML2.a.

b. wojskowe wyrzutnie lub generatory dymu, gazu i materiałów pirotechnicznych;

Uwaga Podpunkt ML2.b nie obejmuje kontrolą pistoletów sygnałowych.

c. celowniki.

ML3 Amunicja i zapalniki oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, takie jak:

a. amunicja dla broni objętej kontrolą przez pozycje ML1, ML2 lub ML12;

b. zapalniki specjalnie zaprojektowane dla amunicji objętej kontrolą przez podpunkt ML3.a.

Uwaga 1 Specjalnie zaprojektowane komponenty obejmują:

- a) wyroby z metali lub tworzyw sztucznych, takie jak kowadełka spłonek, płaszcze pocisków, ogniwa nabojoye, pierścienie wiodące i metalowe elementy amunicji;
- b) urządzenia zabezpieczające i uzbrajające, zapalniki, czujniki i urządzenia inicjujące;
- c) źródła energii o wysokiej jednorazowej mocy wyjściowej;
- d) łuski spalające się;
- e) podamunicję, wchodzącą w skład pocisków kasetowych, tj. bomby, miny oraz pociski kierowane w końcowej fazie lotu.

Uwaga 2 Podpunkt ML3.a nie obejmuje kontrolą amunicji ze zgwiazdkowaną łuską bez pocisku (amunicji ślepej) oraz amunicji szkolno-treningowej z przewierconą łuską.

Uwaga 3 Podpunkt ML3.a nie obejmuje kontrolą ładunków specjalnie zaprojektowanych w następujących celach:

- a) sygnalizacji;
- b) odstraszania ptactwa; lub
- c) zapalania flar gazowych na szybach naftowych.

ML4 Bomby, torpedy, rakiety, pociski, inne urządzenia i ładunki wybuchowe oraz związane z nimi wyposażenie i akcesoria, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, takie jak:

N.B.: Dla sprzętu naprowadzania i nawigacji patrz: pozycja ML11, Uwaga 7.

a) bomby, torpedy, granaty, naboje dymne, rakiety, miny, pociski, bomby głębinowe, ładunki, urządzenia i zestawy burzące, urządzenia „pirotechniczne”, ładunki i środki pozoracji (tj. sprzęt symulujący cechy wymienionych środków bojowych);

Uwaga Podpunkt ML4.a obejmuje:

1. granaty dymne, bomby oświetlające, bomby zapalające oraz urządzenia wybuchowe;
2. dysze pocisków raketowych oraz głowice powracające do atmosfery ziemskiej.

- b) sprzęt specjalnie zaprojektowany do obsługi, sterowania, aktywacji, zasilania o jednorazowym działaniu, wystrzeliwania, kładzenia, trałowania, rozładowywania, pozorowania, zagłuszania, detonowania lub wykrywania obiektów objętych kontrolą przez podpunkt ML4.a.

Uwaga Podpunkt ML4.b obejmuje:

1. ruchomy sprzęt do skraplania gazu o wydajności dziennej 1 000 kg lub więcej gazu w postaci płynnej;
2. pływający przewód elektryczny nadający się do trałowania min magnetycznych.

Uwaga techniczna Urządzenia ręczne, ograniczone projektowo jedynie do wykrywania obiektów metalowych, niebędące w stanie rozróżnić min od innych metalowych obiektów, nie są rozpatrywane jako specjalnie zaprojektowane do wykrywania obiektów objętych kontrolą przez podpunkt ML4.a.

ML5 Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt testowania, strojenia i przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i wyposażenie, w tym:

- a) celowniki, przeliczniki, sprzęt nakierowywania oraz systemy sterowania uzbrojeniem;
- b) systemy wykrywania, oznaczania celów, pomiaru odległości, obserwacji i śledzenia; wyposażenie wykorzystywane do wykrywania, scalania danych, rozpoznawania lub identyfikacji; urządzenia zespalające zespoły czujników;
- c) sprzęt przeciwdziałania, wykorzystywany przeciwko urządzeniom objętym kontrolą przez podpunkty ML5.a lub ML5.b;
- d) sprzęt do strojenia lub testowania w warunkach polowych, specjalnie zaprojektowany dla obiektów objętych kontrolą przez podpunkt ML5.a lub ML5.b.

ML6 Pojazdy naziemne i ich komponenty, takie jak:

N.B.: Dla sprzętu naprowadzania i nawigacji patrz: pozycja ML11, uwaga 7.

- a) pojazdy naziemne oraz ich komponenty, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;

Uwaga techniczna W podpunkcie ML6.a termin pojazdy naziemne obejmuje przyczepy.

- b) pojazdy z napędem na wszystkie koła, zdolne do jazdy terenowej, które zostały wyprodukowane lub wyposażone w materiały zapewniające III lub wyższy poziom ochrony przeciwbalistycznej (zgodnie z NIJ 0108.01, wrzesień 1985, lub porównywalnym standardem krajowym).

N.B.: Patrz także: podpunkt ML13.a.

Uwaga 1 Podpunkt ML6.a obejmuje:

- a) czołgi i inne uzbrojone pojazdy wojskowe oraz pojazdy wojskowe wyposażone w uchwyty na broń, sprzęt do kładzenia min lub wystrzeliwania amunicji objętej kontrolą przez pozycję ML4;
- b) pojazdy opancerzone;
- c) pojazdy pływające lub zdolne do pokonywania w bród głębokich przeszkód wodnych;
- d) pojazdy ratownicze, holujące, do przewozu amunicji i systemów uzbrojenia oraz związany z nimi sprzęt do manipulowania ładunkami.

Uwaga 2 Modyfikacja pojazdu naziemnego do celów wojskowych, objęta kontrolą przez podpunkt ML6.a, obejmuje zmiany konstrukcyjne, elektryczne lub mechaniczne, związane z wyposażeniem go w co najmniej jeden z komponentów specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych. Do takich komponentów zalicza się:

- a) okładziny opon ogumienia pneumatycznego, specjalnie zaprojektowane jako kuloodporne, umożliwiające jazdę w przypadku przebicia;
- b) systemy kontroli ciśnienia powietrza w oponach, sterowane z wnętrza poruszającego się pojazdu;
- c) opancerzenie kluczowych elementów pojazdu (np. zbiorników paliwa, kabiny);
- d) specjalne wzmocnienia lub uchwyty do mocowania broni;
- e) zaciemnienie oświetlenia pojazdu.

Uwaga 3 Pozycja ML6 nie obejmuje kontrolą pojazdów cywilnych oraz ciężarówek zaprojektowanych lub zmodyfikowanych do przewozu pieniędzy lub kosztowności, wyposażonych w osłony pancerne lub przeciwbalistyczne.

ML7 Chemiczne lub biologiczne środki trujące, „środki rozpraszania tłumu”, materiały radioaktywne oraz związane z nimi sprzęt, komponenty i materiały, takie jak:

a) środki biologiczne i materiały radioaktywne „przystosowane do użycia podczas działań wojennych” w celu przysporzenia strat wśród ludzi i zwierząt, niszczenia sprzętu, plonów lub środowiska naturalnego;

b) Bojowe środki trujące (BST) obejmujące:

1. bojowe środki paralityczno-drgawkowe:

a. O-alkilo (równe lub mniejsze niż C_{10} , włącznie z cykloalkilem) alkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) fluorofosfoniany, takie jak:

Sarin (GB): O-izopropylometylofluorofosfonian (CAS 107-44-8); i

Soman (GD): O-pinakolinometylofluorofosfonian (CAS 96-64-0);

b. O-alkilo (równe lub mniejsze niż C_{10} , włącznie z cykloalkilem) N,N-dialkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) amidocyjanofosforany, takie jak:

Tabun (GA): O-etylo(N,N-dimetylo)amidocyjanofosforan (CAS 77-81-6);

c. O-alkilo (H lub równe lub mniejsze niż C_{10} , włącznie z cykloalkilem), S-2-dialkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) aminoetylo alkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) tiofosfoniany oraz odpowiadające im alkilowane lub protonowane sole, takie jak:

VX: O-etylo S-(2-diizopropylaminoetylo) metylotiofosfonian (CAS 50782-69-9);

2. bojowe środki parzące:

a. iperyty siarkowe, takie jak:

1. sulfid 2-chloroetylochlorometylowy (CAS 2625-76-5);

2. sulfid bis (2-chloroetylowy) (CAS 505-60-2);

3. bis (2-chloroetylotio)metan (CAS 63869-13-6);

4. 1,2-bis (2-chloroetylotio)etan (CAS 3563-36-8);

5. 1,3-bis (2-chloroetylotio)-n-propan (CAS 63905-10-2);

6. 1,4-bis (2-chloroetylotio)-n-butan (CAS 142868-93-7);

7. 1,5-bis (2-chloroetylotio)-n-pentan (CAS 142868-94-8);

8. eter bis (2-chloroetylotiometylowy) (CAS 63918-90-1);

9. eter bis (2-chloroetylotioetylowy) (iperyt tlenowy) (CAS 63918-89-8);

- b. luizyty, takie jak:
1. (2-chlorowinylo)dichloroarsyna (CAS 541-25-3);
  2. tris (2-chlorowinylo)arsyna (CAS 40334-70-1);
  3. bis (2-chlorowinylo)chloroarsyna (CAS 40334-69-8);
- c. iperyty azotowe, takie jak:
1. HN1: bis (2-chloroetylo)etyloamina (CAS 538-07-8);
  2. HN2: bis (2-chloroetylo)metyloamina (CAS 51-75-2);
  3. HN3: tris (2-chloroetylo)amina (CAS 555-77-1);
3. bojowe środki obездwładniające, takie jak:
- a. 3-chinuklidylu benzylan (BZ) (CAS 6581-06-2);
4. defolianty, takie jak:
- a. 2-chloro-4-fluorofenoksyoctan butylu (LNF);
  - b. kwas 2,4,5-trichlorofenoksyoctowy, zmieszany z kwasem 2,4-dichlorofenoksyoctowym (oranż);
- c. dwuskładnikowe oraz kluczowe prekursory BST, takie jak:
1. difluorki alkilo- (metylo-, etylo-, n -propylo- lub izopropylo-) fosfonowe, takie jak: DF: difluorek metylofosfonowy (CAS 676-99-3);
  2. O-alkilo (H lub równe lub mniejsze niż C₁₀, włącznie z cykloalkilem) O-2-dialkilo (metylo-, etylo-, n -propylo- lub izopropylo-)aminoetylo alkilo (metylo-, etylo-, n -propylo- lub izopropylo-) fosfiniany i odpowiadające im alkilowane lub protonowane sole, takie jak: QL: O-etylo-2-di-izopropyloaminoetylu metylofosfinian (CAS 57856-11-8);
  3. chlorosarin: O-izopropylo metylochlorofosfonian (CAS 1445-76-7);
  4. chlorosoman: O-pinakolino metylochlorofosfonian (CAS 7040-57-5);
- d. „środki rozpraszania tłumu”, chemikalia zawierające składnik czynny, a także ich kombinacje, włączając w to:
1. α-bromobenzenoacetonitryl (cyjanek bromobenzylu) (CA) (CAS 5798-79-8);
  2. dinitryl [(2-chlorofenylo)metyleno]propanu, (o-chlorobenzylidenomalanonitryl (CS) (CAS 2698-41-1);
  3. 2-chloro-1-fenyloetanon, chlorek fenylacylu (ω-chloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
  4. dibenzo-(b,f)-1,4-oksazepina (CR) (CAS 257-07-8);
  5. 10-chloro-5, 10-dihydrofenarsazyna, (chlorek fenarsazyny), (adamsyt), (DM) (CAS 578-94-9);
  6. N-nonanoilomorfolina (MPA) (CAS 5299-64-9);
- Uwaga 1 Podpunkt ML7.d) nie obejmuje kontrolą „środków rozpraszania tłumu”, pakowanych indywidualnie, przeznaczonych do samoobrony.
- Uwaga 2 Podpunkt ML7.d) nie obejmuje kontrolą chemikaliów zawierających składnik czynny, a także ich kombinacji, zidentyfikowanych i pakowanych do celów produkcji żywności lub do celów medycznych.
- e. sprzęt, specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, służący do rozprzestrzeniania jakiegokolwiek z niżej wymienionych materiałów oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty, w tym:
1. materiały lub środki objęte kontrolą przez podpunkt ML7a), b) lub d); lub
  2. chemiczne środki bojowe, wytworzone na bazie prekursorów, objętych kontrolą przez podpunkt ML7c);

- f. Sprzęt ochronny i odkażający oraz komponenty zaprojektowane i mieszaniny chemiczne opracowane specjalnie do niego, takie jak:
1. sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, służący do ochrony przed materiałami objętymi kontrolą przez podpunkty ML7a), ML7b) lub ML7d), oraz komponenty specjalnie do niego zaprojektowane;
  2. sprzęt do odkażania obiektów skażonych środkami objętymi kontrolą przez podpunkt ML7a) lub b), specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych oraz komponenty specjalnie do niego zaprojektowane;
  3. mieszaniny chemiczne specjalnie opracowane/przystosowane do odkażania obiektów skażonych środkami objętymi kontrolą przez podpunkt ML7a) lub ML7b);

Uwaga Podpunkt ML7f)1 obejmuje:

- a. Instalacje do uzdatniania powietrza, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do pracy w warunkach występowania skażeń jądrowych, biologicznych lub chemicznych;
- b. Odzież ochronną.

N.B.: Dla cywilnych masek przeciwgazowych, wyposażenia ochronnego i odkażającego Patrz także: pozycja 1A004 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

- g. sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, służący do wykrywania lub identyfikacji materiałów objętych kontrolą przez podpunkt ML7a), ML7b) lub ML7d) oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty;

Uwaga Podpunkt ML7g) nie obejmuje kontrolą osobistych dozymetrów promieniowania jonizującego.

N.B.: Patrz także: pozycja 1A004 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

- h. „biopolimery” specjalnie zaprojektowane lub przetworzone w celu wykrywania lub identyfikacji BST objętych kontrolą przez podpunkt ML7b) oraz kultury specyficznych komórek wykorzystywanych do ich produkcji;
- i. „biokatalizatory” wykorzystywane do odkażania lub rozkładu BST oraz ich systemy biologiczne, takie jak:
1. „biokatalizatory” specjalnie zaprojektowane do odkażania lub rozkładu BST objętych kontrolą przez podpunkt ML7.b), wynikające z ukierunkowanej selekcji laboratoryjnej lub manipulacji genetycznej systemów biologicznych;
  2. systemy biologiczne, takie jak: „wektory ekspresji”, wirusy lub kultury komórkowe zawierające informację genetyczną specyficzną dla produkcji „biokatalizatorów” objętych kontrolą przez podpunkt ML7(i)1.;

Uwaga 1 Podpunkty ML7 b) i ML7d) nie obejmują kontrolą:

- a) chlorocyjanu (CAS 506-77-4). Patrz pozycja 1C450.a.5 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.
- b) kwasu cyjanowodorowego (CAS 74-90-8);
- c) chloru (CAS 7782-50-5);
- d) chlorku karbonylu (fosgeny) (CAS 75-44-5). Patrz: pozycja 1C450.a.4 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE;
- e) difosgeny (chloromrówczanu trichlorometylu) (CAS 503-38-8);
- f) Skreślony
- g) bromku ksylilu, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h) bromku benzylu (CAS 100-39-0);

- i) jodku benzylu (CAS 620-05-3);
- j) bromoacetonu (CAS 598-31-2);
- k) bromku cyjanu (CAS 506-68-3);
- l) bromometyloetyloketonu (CAS 816-40-0);
- m) chloroacetonu (CAS 78-95-5);
- n) jodooctanu etylu (CAS 623-48-3);
- o) jodoacetonu (CAS 3019-04-3);
- p) chloropikryny (CAS 76-06-2). Patrz: pozycja 1C450.a.7 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwaga 2 Kultury komórkowe i systemy biologiczne wymienione w podpunktach ML7(h) i ML7(i)2. są szczególne i nie obejmują kontrolę komórek lub systemów biologicznych wykorzystywanych do celów cywilnych, takich jak rolne, farmaceutyczne, medyczne, weterynaryjne, środowiskowe, gospodarki odpadami lub przemysłu spożywczego.

ML8 „Materiały wysokoenergetyczne” oraz substancje pokrewne, takie jak:

N.B.: Patrz także: pozycja 1C011 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwagi techniczne

1. Do celów niniejszej pozycji, przez termin mieszanina rozumie się połączenie dwóch lub większej liczby substancji, z których co najmniej jedna została wymieniona w podpunktach pozycji ML8.
  2. Każda substancja wymieniona w podpunktach pozycji ML8 podlega kontroli, nawet gdy jest ona wykorzystywana w zastosowaniu innym niż wskazane (np. TAGN jest w przeważającej mierze używany jako materiał wybuchowy, lecz może być także użyty jako paliwo lub utleniacz).
- a) „materiały wybuchowe” oraz ich mieszaniny, takie jak:
1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan lub 1-tlenek 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazanu) (CAS 97096-78-1);
  2. BNCP (nadchloran cis-bis(5-nitrotetraazolato) tetraaminy kobaltu (III)) (CAS 117412-28-9);
  3. CL-14 (diaminodinitrobenzofuroksan lub 1-tlenek 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazanu) (CAS 117907-74-1);
  4. CL-20 (HNIW lub heksanitroheksaazowurcytan) (CAS 135285-90-4); klatraty CL-20 (Patrz także: ich „prekursory” w podpunkcie ML8(g)3. i ML8(g)4.);
  5. CP (nadchloran 2-(5-cyjanotetraazolato) pentaaminy kobaltu (III)) (CAS 70247-32-4);
  6. DADE (1,1-diamino-2,2 dinitroetylen, FOX7);
  7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
  8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazyna);
  9. DDPO (1-tlenek 2,6-diamino-3,5-dinitropirazyna, PZO) (CAS 194486-77-6);
  10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenyl lub dipikramid) (CAS 17215-44-0);
  11. DNGU (DINGU lub dinitroglukolury) (CAS 55510-04-8);
  12. furazany, takie jak:
    - a. DAAOF (diaminoazoksyfurazan);
    - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);

13. HMX i jego związki pochodne (Patrz także: ich „prekursory” w podpunkcie ML8(g)5.), takie jak:
  - a. HMX (cyklotetrametylenotetranitroamina, oktahydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazyna, 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetraza-cyklooktan, oktozen) (CAS 2691-41-0);
  - b. difluoroaminowane analogi HMX;
  - c. K-55(2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo-[3,3,0]-oktano-3, tetranitrosemiglikouryl lub keto-bicyklo HMX) (CAS 130256-72-3);
14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
16. imidazole, takie jak:
  - a. BNNII (oktahydro-2,5-bis(nitroimino)imidazo [4,5-d]imidazol);
  - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
  - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
  - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
  - e) PTIA (1-pikrylo-2,4,5-trinitroimidazol);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometyleno hydrazyna);
18. NTO (ONTA lub 3-nitro-1,2,4-triazol-5-on) (CAS 932-64-9);
19. polinitroakubany o ponad czterech grupach nitrowych;
20. PYX (2,6-bis(pikrylamino)-3,5-dinitropirydyna) (CAS 38082-89-2);
21. RDX i jego pochodne, takie jak:
  - a. RDX (cyklotrimetylenotrinitroamina, cyklonit; T4, heksahydro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazyna, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triazo-cykloheksan, heksogen) (CAS 121-82-4);
  - b. Keto-RDX (K-6 lub 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacykloheksanon (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (azotan triaminoguanidyny) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (Patrz także: jego „prekursory” w podpunkcie ML8(g)7.);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoroamino) oktahydro-1,5-dinitro-1,5-diazocian);
25. tetrazole, takie jak:
  - a. NTAT (nitrotriazolo aminotetrazol);
  - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. tetryl (trinitrofenylometylonitroamina) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalina) (CAS 135877-16-6) (Patrz także: jej „prekursory” w podpunkcie ML8(g)6.);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetydyna) (CAS 97645-24-4) (Patrz także: jej „prekursory” w podpunkcie ML8(g)2.);
29. TNGU (SORGUYL lub tetranitroglikouryl) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-pirydazyno[4,5-d]pirydazyna) (CAS 229176-04-9);
31. triazyny, takie jak:
  - a. DNAM (2-tleno-4,6-dinitroamino-s-triazyna) (CAS 19899-80-0);
  - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahydro-1,3,5-triazyna) (CAS 130400-13-4);

32. triazole, takie jak:
    - a. 5-azydo-2-nitrotriazol;
    - b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihydrazyno-1,2,4-triazolo dinitramid) (CAS 1614-08-0);
    - c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
    - d. BDNTA ([bis-dinitrotriazolo]amina);
    - e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
    - f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
    - g. NTDNA (2-nitrotriazolo 5-dinitroamina) (CAS 75393-84-9);
    - h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
    - i. PDNT (1-pikrylo-3,5-dinitrotriazol);
    - j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
  33. wszelkie materiały wybuchowe, niewyszczególnione w podpunkcie ML8.a o prędkości detonacji przekraczającej 8 700 m/s, dla największej gęstości, lub o ciśnieniu detonacji przekraczającym 34 GPa (340 kilobarów);
  34. inne organiczne materiały wybuchowe niewyszczególnione w podpunkcie ML8.a, wytwarzające ciśnienia detonacji rzędu co najmniej 25 GPa (250 kilobarów), stabilne w temperaturach od 523 K (250 °C) przez okres 5 minut lub dłuższy;
- b) „materiały miotające”, takie jak:
1. każdy, zaliczany w klasyfikacji Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) do klasy 1.1, stały „materiał miotający”, o teoretycznym czasie trwania impulsu właściwego (w warunkach normalnych) ponad 250 sekund dla mieszanek niemetalizowanych lub ponad 270 sekund dla mieszanek aluminiowanych;
  2. każdy, zaliczany w klasyfikacji ONZ do klasy 1.3, stały „materiał miotający”, o teoretycznym czasie trwania impulsu właściwego (w warunkach normalnych) ponad 230 sekund dla mieszanek niechlorowcowanych, 250 sekund dla mieszanek niemetalizowanych oraz 266 sekund dla mieszanek metalizowanych;
  3. „materiały miotające” o stałej mocy spalania ponad 1 200 kJ/kg;
  4. „materiały miotające”, utrzymujące w stanie ustalonym szybkość spalania liniowego ponad 38 mm/s w warunkach normalnych (mierzone podczas niepowstrzymanego spalania pojedynczej skrętki) ciśnienia 6,89 MPa (68,9 barów) i temperatury 294 K (21 °C);
  5. modyfikowane elastomerami dwuskładnikowe (EMCDB) „materiały miotające” o rozciągliwości, podczas działania maksymalnych naprężeń, przekraczającej 5 % w temperaturze 233 K (-40 °C);
  6. jakiegokolwiek „materiały miotające” zawierające substancje wymienione w podpunkcie ML8.a;
- c) „materiały pirotechniczne”, paliwa, substancje pokrewne oraz ich mieszaniny, w tym:
1. paliwa lotnicze o składzie specjalnie opracowanym do celów wojskowych;
  2. glinian (wodorek glinu) (CAS 7784-21-6);
  3. węglorowodory; dekaborowodory (CAS 17702-41-9); pentaborowodory (CAS 19624-22-7 oraz 18433-84-6) i ich pochodne;
  4. hydrazyna i jej pochodne (Patrz także: pochodne utleniających hydrazyn w podpunktach ML8.d.8 oraz .d.9), w tym:
    - a. hydrazyna (CAS 302-01-2) w stężeniach przekraczających poziom 70 %;
    - b. monometylohydrazyna (CAS 60-34-4);
    - c. symetryczna dimetylohydrazyna (CAS 540-73-8);
    - d. niesymetryczna dimetylohydrazyna (CAS 57-14-7);

5. paliwa metaliczne w postaciach cząstek sferycznych, rozpylonych, sferoidalnych, płatków lub proszku, wytworzone z materiału składającego się, co najmniej w 99 %, z dowolnej, niżej wymienionej substancji:
  - a. metale i ich mieszaniny, takie jak:
    1. beryl (CAS 7440-41-7) o średnicy cząstek poniżej 60 µm;
    2. sproszkowane żelazo (CAS 7439-89-6) o średnicy cząstek 3 µm lub mniejszej, otrzymane drogą redukcji tlenku żelaza z wodorem;
  - b. mieszaniny, zawierające dowolny z niżej wymienionych składników:
    1. cyrkon (CAS 7440-67-7), magnez (CAS 7439-95-4) lub ich stopy, o średnicy cząstek poniżej 60 µm;
    2. paliwa borowodorowe (CAS 7440-42-8) lub węglborowodorowe (CAS 12069-32-8) o czystości rzędu 85 % lub wyższej i średnicy cząstek poniżej 60 µm;
6. materiały wojskowe zawierające zagęstniki do paliw węglowodorowych specjalnie opracowane do użytku w miotaczach ognia lub amunicji zapalającej, takie jak stearyniany lub palmityniany metali (np. oktal (CAS 637-12-7)) oraz zagęstniki M1, M2 i M3;
7. nadchlorany, chlorany i chromiany w połączeniu ze sproszkowanym metalem lub innymi komponentami paliw o wysokiej wartości energetycznej;
8. sferyczny proszek aluminiowy (CAS 7429-90-5) o średnicy cząstek 60 µm lub mniejszej, wytwarzany z materiału o zawartości glinu 99 % lub większej;
9. podwodorek tytanu (TiHn) o równoważniku stechiometrycznym $n=0,65-1,68$;

Uwaga 1 Paliwa lotnicze objęte kontrolą przez podpunkt ML8c)1. są produktami gotowymi, a nie ich składnikami.

Uwaga 2 Podpunkt ML8.c.4.a nie obejmuje kontrolą mieszanin hydryzynowych opracowanych w celach ochrony przeciwkorozyjnej.

Uwaga 3 Środki wybuchowe oraz paliwa zawierające metale i stopy wyszczególnione w podpunkcie ML8.c.5 są objęte kontrolą niezależnie od tego, czy te metale lub stopy są obudowane w glinie, magnezie, cyrkonie lub berylu.

Uwaga 4 Podpunkt ML8.c.5.b.2 nie obejmuje kontrolą boru i węgla czteroboru wzbogaconego borem-10 (o całkowitej zawartości boru-10 większej lub równej 20 %);

d) utleniacze oraz ich mieszaniny, w tym:

1. ADN (dinitroamid amonowy lub SR 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (nadchloran amonowy) (CAS 7790-98-9);
3. związki składające się z fluoru i dowolnego z następujących składników:
  - a. innych chlorowców;
  - b. tlenu; lub
  - c. azotu.

Uwaga 1 Podpunkt ML8.d.3 nie obejmuje kontrolą trifluorku chloru. Patrz: pozycja 1C238 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwaga 2. Podpunkt ML8.d.3. nie obejmuje kontrolą trifluorku azotu w jego gazowej postaci.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidyna) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (azotan hydroksyloamonu) (CAS 13465-08-2);
6. HAP (nadchloran hydroksyloamonu) (CAS 15588-62-2);

7. HNF (hydrazyno nitroform) (CAS 20773-28-8);
8. azotan hydrazyny (CAS 37836-27-4);
9. nadchloran hydrazyny (CAS 27978-54-7);
10. płynne utleniacze składające się lub zawierające inhibitowany dymiący na czerwono kwas azotowy (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Uwaga   *Podpunkt ML8.d.10 nie obejmuje kontrolą nieinhibitowanego dymiącego kwasu azotowego.*

e) spoiwa, plastyfikatory, monomery i polimery, takie jak:

1. AMMO (azydometylometyloksyetan i jego polimery) (CAS 90683-29-7) (Patrz także: ich „prekursory” w podpunkcie ML8.g.1);
2. BAMO (bis-azydometyloksyetan i jego polimery (CAS 17607-20-4) (Patrz także: ich „prekursory” w podpunkcie ML8(g)1.);
3. BDNPA (bis-(2,2-dinitropropylo)acetal) (CAS 5108-69-0);
4. BDNPF (bis-(2,2-dinitropropylo)formal) (CAS 5917-61-3)
5. BTTN (butanotriolotriazotan) (CAS 6659-60-5) (Patrz także: jego „prekursory” w podpunkcie ML8.g.8.);
6. energetyczne monomery, plastyfikatory i polimery zawierające grupy nitrowe, azydowe, azotanowe, nitrazowe lub difluoroaminowe, opracowane specjalnie do celów wojskowych;
7. FAMA0 (3-difluoroaminometylo-3-azydometylo oksetan) i jego polimery;
8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetylo) formal) (CAS 17003-79-1);
9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentano-1,5 diolo formal) (CAS 376-90-9);
10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometylo-3-oksaheptano-1,7-diolo formal);
11. GAP (polimer azydku glicydu) (CAS 143178-24-9) i jego pochodne;
12. HTPB (polibutadien zakończony grupą hydroksylową) z funkcjonalnością hydroksylu równą lub większą od 2,2 i mniejszą lub równą 2,4, wartością hydroksylową poniżej 0,77 meq/g, lepkością w 30 °C poniżej 47 puazów (CAS 69102-90-5);
13. poli(epichlorohydryna), poli(epichlorohydrynodiol) oraz triol o niskiej masie cząsteczkowej (poniżej 10 000), zawierające alkoholowe grupy funkcyjne;
14. NENA-sy (składniki nitratoetylonitroaminy) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 oraz 85954-06-9);
15. PGN (poli-GLYN, azotan poliglicydyłu lub poli(azotanometylotlenek etylenu)) (CAS 27814-48-8);
16. poli-NIMMO (poli-azotanometylometyloksyetan lub poli-NMMO (poli-[3-azotanometyl-3-metyloksy-etan])) (CAS 84051-81-0);
17. polinitroortowęglany;
18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksy]propan lub triswinyloksypropanowy związek addytywny) (CAS 53159-39-0);

f) dodatki, takie jak:

1. zasadowy salicylan miedzi (CAS 62320-94-9);
2. BHEGA (bis-(2-hydroksyetylo)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
3. BNO (tlenek butadienonitrylu) (CAS 9003-18-3);

4. pochodne ferrocenu, takie jak:
  - a. butacen (CAS 125856-62-4);
  - b. katocen (2,2-bis-etyloferrocenylopropan) (CAS 37206-42-1);
  - c. ferrocenowe kwasy karboksylowe;
  - d. N-butylo-ferrocen (CAS 31904-29-7);
  - e. i inne addytywne pochodne polimerów ferrocenu;
5. beta rezorcylan ołowiu (CAS 20936-32-7);
6. cytrynian ołowiu (CAS 14450-60-3);
7. chelaty ołowiowo-miedziowe beta-rezorcylanu lub salicylanów (CAS 68411-07-4);
8. maleinian ołowiu (CAS 19136-34-6);
9. salicylan ołowiu (CAS 15748-73-9);
10. metacynian ołowiu (CAS 12036-31-6);
11. MAPO (tlenek tris-1-(2-metylo)azyrydynylofosfiny) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (tlenek bis-(2-metyloazyrydynylo) 2-(2-hydroksypropanoksy) propyloaminofosfiny); i inne pochodne MAPO;
12. metyl BAPO (tlenek fosforu bis-(2-metyloazyrydynylo) metylaminy) (CAS 85068-72-0);
13. N-metylo-p-nitroanilina (CAS 100-15-2);
14. 3-nitrazo-1,5-pentano diizocyjanian (CAS 7406-61-9);
15. organiczno-metaliczne czynniki sprzęgające, takie jak:
  - a. neopentylo[diallilo]oksy, tri[dioktylo] fosforanotytanian (CAS 103850-22-2); znany także jako tytan IV, 2,2[bis-2-propenolatometylo, butanolato, tris-(dioktylo) fosforan] (CAS 110438-25-0); lub LICA 12 (CAS 103850-22-2);
  - b. tytan IV, [(2-propenolato-1)metylo, n-propanolatometylo] butanolato-1, tris-[dioktylo] pirofosforan; lub KR3538;
  - c. tytan IV, [(2-propenolato-1)metylo, n-propanolatometylo] butanolato-1, tris-(dioktylo) fosforan;
16. tlenek policyjanodifluoroaminoetyleny;
17. wielofunkcyjne amidy azyrydyny o rdzeniowych strukturach izoftalowych, trimesycznych (BITA lub trimezamid butylenoiminy), izocyjanorowych lub trimetyloadypowych oraz 2-metylowych lub 2-etylowych podstawnikach w pierścieniu azyrydynowym;
18. propylenoimina, 2-metyloazyrydyna (CAS 75-55-8);
19. bardzo drobny tlenek żelaza (Fe₂O₃) o powierzchni właściwej większej niż 250 m²/g oraz przeciętnej wielkości cząstek 3,0 nm lub mniejszej;
20. TEPAN (tetraetylenopentaaminoakrylonitryl) (CAS 68412-45-3); cyjanoetylowana poliamina i jej sole;
21. TEPANOL (tetraetylenopentaaminoakrylonitryloglicydol) (CAS 68412-46-4); cyjanoetylowana poliamina z podstawnikiem glicydolowym i jej sole;
22. TPB (trifenylbizmut) (CAS 603-33-8);

g) „prekursory”, takie jak:

N.B.: W podpunkcie ML8.g występują odnośniki do objętych kontrolą „materiałów wysokoenergetycznych” wytwarzanych z poniższych substancji.

1. BCMO (bis-chlorometyloksyetan) (CAS 142173-26-0) (Patrz także: podpunkty ML8.e.1 oraz .e.2);
2. sól dinitroazetyldyno-t-butylu (CAS 125735-38-8) (Patrz także: podpunkt ML8.a.28);
3. HBIW (heksabenzylloheksaazaizowurcytan) (CAS 124782-15-6) (Patrz także: podpunkt ML8.a.4);
4. TAIW (tetraacetylodibenzylloheksaazaizowurcytan) (Patrz także: podpunkt ML8.a.4.);
5. TAT (1,3,5,7,-tetraacetylo-1,3,5,7-tetraazacyklooktan) (CAS 41378-98-7) (Patrz także: podpunkt ML8.a.13);
6. 1,4,5,8-Tetraazadekalina (CAS 5409-42-7) (Patrz także: podpunkt ML8.a.27);
7. 1,3,5-trichlorobenzen (CAS 108-70-3) (Patrz także: podpunkt ML8.a.23.);
8. 1,2,4-trihydroksybutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (Patrz także: podpunkt ML8.e.5).

Uwaga 5 Dla ładunków oraz urządzeń wybuchowych patrz: pozycja ML4.

Uwaga 6 Pozycja ML8 nie obejmuje kontrolą następujących substancji, jeżeli nie są one połączone ani zmieszane z „materiałami wysokoenergetycznymi” wymienionymi w podpunkcie ML8.a lub sproszkowanymi metalami w podpunkcie ML8.c:

- a) pikrynian amonu;
- b) czarny proch;
- c) heksanitrodifenyloamina;
- d) difluoroamina;
- e) nitroskrobia;
- f) azotan potasu;
- g) tetranitronaftalen;
- h) trinitroanizol;
- i) trinitronaftalen;
- j) trinitroksylen;
- k) N-pyrrolidynon; 1-metylo-2-pyrrolidynon;
- l) maleinian dioktylu;
- m) akrylat etyloheksylu;
- n) trietyloaluminium (TEA), trimetyloaluminium (TMA) i inne, piroforyczne alkile metali oraz aryle litu, sodu, magnezu, cynku i boru;
- o) nitroceluloza;
- p) nitrogliceryna (lub azotan glicerolu, trinitrogliceryna) (NG);
- q) 2,4,6-trinitrotoluen (TNT);
- r) diazotan etylenodiaminy (EDDN);
- s) tetraazotan pentaerytroli (PETN);
- t) azydek ołowiu, normalny i zasadowy styfninian ołowiu oraz pierwotne środki wybuchowe lub masy zapłonowe zawierające azydki lub kompleksy azydkowe;

- u) azotan glikolu trietylenowego (TEGDN);
- v) 2,4,6-trinitrorezorcyna (kwas styfniowy);
- w) mocznik dietylodifenyłu; mocznik dimetylodifenyłu; mocznik metyloetylodifenyłu (centrality);
- x) mocznik N,N-difenyłu (niesymetryczny mocznik difenyłowy);
- y) mocznik metylo-N,N-difenyłu (niesymetryczny difenyłomocznik metyłu);
- z) mocznik etylo-N,N-difenyłu (niesymetryczny difenyłomocznik etyłu);
- aa) 2-nitrodifenyloamina (2-NDPA);
- bb) 4-nitrodifenyloamina (4-NDPA);
- cc) 2,2-dinitropropanol;
- dd) nitroguanidyna (Patrz także: pozycja 1C011.d w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE).

ML9 Wojenne jednostki pływające, specjalny sprzęt morski i wyposażenie, oraz komponenty specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, takie jak:

N.B.: Dla sprzętu naprowadzania i nawigacji patrz: pozycja ML11, Uwaga 7

- a) bojowe jednostki pływające i jednostki (nawodne lub podwodne) specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do działań zaczepnych lub obronnych, niezależnie od tego, czy zostały przekształcone do celów cywilnych, bez względu na aktualny stan techniczny lub zdolności do działania oraz posiadania systemów przenoszenia broni i opancerzenia, kadłuby oraz części kadłubów dla takich jednostek pływających;
- b) silniki, takie jak:
  - 1. silniki wysokoprężne, specjalnie zaprojektowane dla okrętów podwodnych, charakteryzujące się obiema niżej wymienionymi cechami:
    - a. moc 1,12 MW (1 500 KM) lub większa; i
    - b. prędkość obrotowa 700 obr./min lub większa;
  - 2. silniki elektryczne specjalnie zaprojektowane dla okrętów podwodnych, charakteryzujące się wszystkimi niżej wymienionymi cechami:
    - a. moc ponad 0,75 MW (1 000 KM);
    - b. szybka odwracalność kierunku obrotów;
    - c. chłodzenie cieczą; i
    - d. hermetyczna obudowa w wykonaniu morskim.
  - 3. niemagnetyczne silniki wysokoprężne specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych o mocy 37,3 kW (50 KM) lub większej oraz o zawartości niemagnetycznej ponad 75 % masy całkowitej.
- c) podwodne urządzenia wykrywające specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych oraz ich sprzęt sterujący;
- d) sieci przeciw okrętom podwodnym i torpedom;
- e) nieużywany;
- f) przepusty kadłubowe i złącza specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, umożliwiające współdziałanie ze sprzętem znajdującym się na zewnątrz jednostki pływającej;

Uwaga Podpunkt ML9.f obejmuje złącza jednoprzewodowe, wieloprzewodowe, koncentryczne i falowodowe dla jednostek pływających oraz przepusty kadłubowe dla jednostek pływających, przy czym obydwa te rodzaje urządzeń są zabezpieczone przed przeciekami z zewnątrz i są w stanie utrzymać wymagane parametry na głębokościach przekraczających 100 m; oraz światłowodowe łączniki i optyczne przepusty kadłubowe, specjalnie zaprojektowane do przesyłania wiązki „laserowej” niezależnie od głębokości. Podpunkt ten nie obejmuje przepustów do normalnych wałów napędowych i przepustów kadłubowych do hydrodynamicznych drążków sterowniczych.

- g) łożyska cichobieżne o zawieszeniu gazowym lub magnetycznym, układy regulacji sygnatury aktywnej i wyciszania drgań oraz wyposażenie zawierające te łożyska, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych.

ML10 „Statki powietrzne”, „statki powietrzne lżejsze od powietrza”, bezzałogowe statki latające, silniki i sprzęt „statków powietrznych”, pokrewne wyposażenie i komponenty, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych, takie jak:

N.B.: Dla sprzętu naprowadzania i nawigacji patrz: pozycja ML11, Uwaga 7

- a) bojowe „statki powietrzne” oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;
- b) inne „statki powietrzne” oraz „statki powietrzne lżejsze od powietrza” specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych, wliczając w to wojskowe statki zwiadowcze, szturmowe, szkoleniowe, transportowe i desantowe dla wojsk lub sprzętu wojskowego, wsparcia logistycznego oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;
- c) bezzałogowe statki latające oraz sprzęt pokrewny, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty:
1. bezzałogowe statki powietrzne, włącznie ze zdalnie sterowanymi jednostkami latającymi (RPV), autonomicznymi, programowanymi jednostkami latającymi oraz „statkami powietrznymi lżejszymi od powietrza”;
  2. współdziałające z nimi wyrzutnie oraz wyposażenie naziemne;
  3. związany z nimi sprzęt dowodzenia i sterowania.
- d) silniki lotnicze specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;
- e) wyposażenie lotnicze, włącznie ze sprzętem do tankowania w powietrzu, sprzęt specjalnie zaprojektowany do stosowania ze „statkami powietrznymi”, objętymi kontrolą przez podpunkty ML10.a lub ML10.b lub silniki „statków powietrznych”, objęte kontrolą przez podpunkt ML10.d oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;
- f) urządzenia i wyposażenie do uzupełniania pod ciśnieniem paliwa w powietrzu, sprzęt specjalnie zaprojektowany do ułatwiania operacji na obszarach ograniczonych oraz sprzęt naziemny, zaprojektowany specjalnie dla „statków powietrznych”, objętych kontrolą przez podpunkty ML10.a lub ML10.b oraz do silników „statków powietrznych”, które to silniki objęte są kontrolą przez podpunkt ML10.d;
- g) wojskowe hełmy oraz maski ochronne i specjalnie do nich zaprojektowane komponenty, hermetyczny sprzęt do oddychania oraz skafandry wysokościowe częściowo hermetyzowane do użytku w „statkach powietrznych”, skafandry przeciwgrawitacyjne, przetworniki ciekłego tlenu stosowane w „statkach powietrznych” lub pociskach raketowych, urządzenia do ewakuacji personelu ze „statku powietrznego”;
- h) spadochrony i sprzęt pokrewny, używany do desantu siły żywej, ładunków oraz do wyhamowywania „statków powietrznych” oraz komponenty specjalnie do nich zaprojektowane:
1. spadochrony do:
    - a. punktowego zrzutu komandosów;
    - b. desantu spadochronowego;
  2. spadochrony do zrzutów towarowych;
  3. parolotnie, spadochrony hamujące, spadochrony dryfujące do stabilizacji i kontroli wysokości spadających obiektów (np. kapsuł odzyskiwalnych, foteli katapultowych, bomb);

4. spadochrony dryfujące, wykorzystywane przy fotelach katapultowych do otwierania i regulacji działania spadochronów ratowniczych;
  5. spadochrony do odzyskiwania raketowych pocisków kierowanych, bezzałogowych pojazdów latających lub pojazdów kosmicznych;
  6. spadochrony stosowane przy podchodzeniu do lądowania oraz spadochrony wyhamowujące;
  7. inne spadochrony wojskowe;
  8. sprzęt specjalnie zaprojektowany do skoków z dużej wysokości (np. kombinezony, hełmy ochronne, systemy oddychania, sprzęt nawigacyjny);
- i) automatyczne systemy pilotujące dla ładunków zrzuconych na spadochronach; sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych dla kontrolowanych skoków spadochronowych z dowolnej wysokości, włącznie z aparatami tlenowymi.

Uwaga 1 Podpunkt ML10.b nie obejmuje kontrolą „statków powietrznych” lub wariantów tych „statków powietrznych” specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych, które:

- a) nie są już skonfigurowane do celów wojskowych i nie są wyposażone w sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych; oraz
- b) zostały dopuszczone do użytku cywilnego przez władze lotnictwa cywilnego w państwie uczestniczącym w porozumieniu z Wassenaar.

Uwaga 2 Podpunkt ML10.d nie obejmuje kontrolą:

- a) silników lotniczych zaprojektowanych lub zmodyfikowanych do celów wojskowych, które zostały dopuszczone przez władze lotnictwa cywilnego w państwie uczestniczącym w porozumieniu z Wassenaar do użytkowania w „cywilnych statkach powietrznych”, lub specjalnie zaprojektowanych dla nich komponentów;
- b) silników tłokowych lub specjalnie zaprojektowanych do nich komponentów, z wyjątkiem tych specjalnie zaprojektowanych dla bezzałogowych statków latających.

Uwaga 3 Przewidziana przez podpunkty ML10.b oraz ML10.d kontrola specjalnie zaprojektowanych komponentów i sprzętu pokrewnego dla niewojskowych „statków powietrznych” lub silników lotniczych zmodyfikowanych do celów wojskowych, ma zastosowanie tylko do tych wojskowych komponentów i sprzętu pokrewnego, które są wymagane w celu modyfikacji do celów wojskowych.

ML11 Sprzęt elektroniczny, nieobjęty kontrolą w innych punktach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, wymieniony poniżej oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty:

- a) sprzęt elektroniczny specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych;

Uwaga Pozycja ML11 obejmuje:

1. sprzęt przeciwdziałania i antyprzeciwdziałania elektronicznego (tj. urządzenia zaprojektowane do wprowadzania obcych lub mylących sygnałów do odbiorników stacji radiolokacyjnych i łączności radiowej lub w inny sposób utrudniające odbiór, działanie lub zmniejszające efektywność odbiorników elektronicznych przeciwnika wraz z urządzeniami przeciwdziałającymi), łącznie z urządzeniami zakłócającymi i przeciwdziałającymi zakłóceniom;
2. lampy generacyjne o zmiennej częstotliwości;
3. systemy elektroniczne lub sprzęt zaprojektowany do obserwacji i monitorowania widma elektromagnetycznego w celach rozpoznania wojskowego lub bezpieczeństwa oraz w celu przeciwdziałania takiemu rozpoznaniu i monitorowaniu;

4. podwodne środki przeciwdziałania, włącznie z zakłócaniem akustycznym i magnetycznym oraz pozorowaniem; urządzenia zaprojektowane do wprowadzania obcych lub mylących sygnałów do odbiorników sonarowych;
5. sprzęt do zabezpieczenia przetwarzania danych, sprzęt do zabezpieczania danych oraz sprzęt do zabezpieczania linii transmisyjnych i sygnalizacyjnych z wykorzystaniem procesu szyfrowania;
6. sprzęt do identyfikacji, rozpoznawania, ładowania kluczy kodowych oraz zarządzania kluczami, sprzęt do produkcji i dystrybucji;
7. sprzęt naprowadzania i nawigacji;

b) sprzęt do zakłócania globalnego nawigacyjnego systemu satelitarnego (GNSS).

ML12 Systemy broni opartej na energii kinetycznej dużych prędkości oraz pokrewny sprzęt, oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, takie jak:

- a) systemy broni opartej na energii kinetycznej, specjalnie zaprojektowane do niszczenia celu lub zmuszenia go do zaprzestania wykonywanej misji;
- b) specjalnie zaprojektowane obiekty do testowania i oceny, modele testowe, włącznie z instrumentami diagnostycznymi i celami, przeznaczone do dynamicznego testowania pocisków i systemów broni wykorzystujących energię kinetyczną.

N.B.: Dla systemów broni wykorzystujących amunicję podkalibrową lub działających na zasadzie wyłącznie chemicznego napędu i stosowanej do nich amunicji patrz: pozycje od ML1 do ML4.

Uwaga 1 Pozycja ML12 obejmuje następujące pozycje, o ile są one specjalnie zaprojektowane do użytkowania w systemach broni opartych na wykorzystaniu energii kinetycznej:

- a) systemy wyrzutni o zdolności przyspieszania mas większych od 0,1 g do prędkości przekraczających 1,6 km/s przy pojedynczym lub seryjnym trybie prowadzenia ognia;
- b) Urządzenia do wytwarzania mocy pierwotnej, osłony elektrycznej, przechowywania energii, przełączania, przetwarzania mocy lub przechowywania i dystrybucji paliwa; oraz elektryczne interfejsy pomiędzy źródłem zasilania, działem i elektrycznymi napędami wieżyczki;
- c) systemy wykrywania i śledzenia celu, kierowania ogniem oraz oceny wyników zwalczania celu;
- d) głowice samonaprowadzające, systemy napędu oraz kierowania (przyspieszeń bocznych) dla pocisków.

Uwaga 2 Pozycja ML12 obejmuje kontrolę systemy wykorzystujące dowolny z niżej wymienionych systemów napędowych:

- a) elektromagnetyczny;
- b) elektrotermiczny;
- c) plazmowy;
- d) lekki gaz; lub
- e) chemiczny (gdy jest stosowany w połączeniu z dowolnym z wyżej wymienionych systemów).

ML13 Sprzęt opancerzony i ochronny, konstrukcje oraz ich komponenty, takie jak:

- a) płyty opancerzone, takie jak:
  1. wyprodukowane według norm lub wymagań wojskowych; lub
  2. odpowiednie do celów wojskowych;

- b) konstrukcje z materiałów metalowych lub niemetalowych lub ich kombinacji, specjalnie zaprojektowane do zapewnienia ochrony przeciwbalistycznej dla systemów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;
- c) hełmy wojskowe;
- d) pancerze osobiste i odzież ochronna, wyprodukowane zgodnie z normami lub wymaganiami wojskowymi oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty;

N.B.: Dla „materiałów włóknistych lub włókienkowych” używanych do wytwarzania pancerzy osobistych, patrz: pozycja 1C010 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwaga 1 Podpunkt ML13.b obejmuje materiały specjalnie zaprojektowane do tworzenia wybuchowego opancerzenia reaktywnego lub budowy schronów wojskowych.

Uwaga 2 Podpunkt ML13.c nie obejmuje kontrolą konwencjonalnych hełmów stalowych niewyposażonych w żadnego typu akcesoria, ani niezmodyfikowanych czy zaprojektowanych do zamontowania takich urządzeń.

Uwaga 3 Podpunkt ML13.d nie obejmuje kontrolą pancerzy osobistych lub odzieży ochronnej, towarzyszących użytkownikom, w celu ich ochrony osobistej.

N.B.: Patrz także: pozycja 1A005 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

ML14 Sprzęt specjalistyczny do szkolenia wojskowego lub dla symulacji scenariuszy wojskowych, symulatory specjalnie zaprojektowane do treningu użytkownika jakiegokolwiek uzbrojenia wymienionego w pozycjach ML1 lub ML2 oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i akcesoria

Uwaga techniczna Określenie „specjalistyczny sprzęt dla szkolenia wojskowego” obejmuje wojskowe wersje trenerów działań zaczepnych, szkolenia kontrolerów ruchu lotniczego, trenerzy celów radiolokacyjnych, imitatory celów radiolokacyjnych, urządzenia treningowe dla działonowych, trenerzy zwalczania celów podwodnych, trenerzy lotu (łącznie z wirówkami do szkolenia pilotów lub astronautów), trenerzy do szkolenia obsługi stacji radiolokacyjnych, trenerów lotów wg przyrządów, trenerów do szkolenia nawigatorów, trenerów do szkolenia obsługi wyrzutni raketowych, wyposażenie celów, „statków powietrznych” zdalnie sterowanych, symulatory uzbrojenia, symulatory bezzałogowych „statków powietrznych”, ruchome jednostki szkoleniowe oraz sprzęt treningowy dla wojskowych działań lądowych.

Uwaga 1 Pozycja ML14 obejmuje generowanie obrazów i interakcyjne systemy środowiskowe dla symulatorów specjalnie zaprojektowanych lub zmodyfikowanych do celów wojskowych.

Uwaga 2 Pozycja ML14 nie obejmuje kontrolą sprzętu specjalnie zaprojektowanego do treningu użytkownika broni łowieckiej lub sportowej.

ML15 Sprzęt do zobrazowywania lub przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria, w tym:

- a) urządzenia do rejestracji i obróbki obrazu;
- b) aparaty fotograficzne i kamery, sprzęt fotograficzny i do obróbki filmów;
- c) sprzęt wzmacniający obraz;
- d) sprzęt zobrazowania termicznego lub podczerwonego;
- e) sprzęt zobrazowania sygnałów pochodzących z czujników radiolokacyjnych;
- f) sprzęt przeciwdziałania i antyprzeciwdziałania przeciwko sprzętowi wymienionemu w podpunktach od ML15.a do ML15.e.

Uwaga Podpunkt ML15.f obejmuje sprzęt zaprojektowany do ograniczania działania lub zmniejszania skuteczności wojskowych systemów zobrazowywania lub minimalizowania efektów ograniczających.

Uwaga 1 Określenie „specjalnie zaprojektowane komponenty” obejmuje następujące pozycje, gdy są one specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych:

- a) lampy przetwarzające obraz w podczerwieni;
- b) lampy, wzmacniacze obrazu (inne niż pierwszej generacji);
- c) płytki mikrokanalikowe;
- d) lampy do kamer telewizyjnych, pracujące przy niskim poziomie oświetlenia;
- e) matryce detektorowe (włącznie z układami elektronicznych połączeń wewnętrznych i systemami odczytu);
- f) piroelektryczne lampy do kamer telewizyjnych;
- g) systemy chłodzące do systemów zobrazowywania;
- h) elektrycznie zwalniane migawki fotochromowe lub elektrooptyczne, o czasie migawki mniejszym niż 100 μ s, z wyjątkiem migawek stanowiących niezbędny element kamery dużej prędkości;
- i) światłowodowe inwertery obrazu;
- j) złożone fotokatody półprzewodnikowe.

Uwaga 2 Pozycja ML15 nie obejmuje kontrolą „lamp wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji” lub sprzętu specjalnie zaprojektowanego do stosowania w nim „lamp wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji”.

N.B.: Dla określenia statusu celowników wykorzystujących „lampy wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji” patrz: pozycja ML1, ML2 oraz ML5.a.

N.B.: Patrz także: pozycje 6A002.a.2 oraz 6A002.b w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

ML16 Odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, których wykorzystanie w produkcie objętym listą jest możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii czy funkcji, a które zostały specjalnie zaprojektowane dla któregośkolwiek z produktów objętych kontrolą przez pozycje od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19

ML17 Różnorodny sprzęt, materiały i biblioteki oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, w tym:

- a) niezależne aparaty do nurkowania i pływania pod wodą, takie jak:
  1. aparaty działające w obiegu zamkniętym lub częściowo zamkniętym (oddychanie powietrzem regenerowanym) specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych (tj. specjalnie zaprojektowane w celu uzyskania własności antymagnetycznych);
  2. specjalnie zaprojektowane komponenty stosowane przy konwersji aparatu z obiegiem otwartym do celów wojskowych;
  3. artykuły zaprojektowane wyłącznie do wykorzystania z niezależnym aparatem do nurkowania lub pływania pod wodą w celach wojskowych;
- b) sprzęt budowlany specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych;
- c) osprzęt, powłoki i techniki maskowania specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
- d) polowy sprzęt inżynierski, specjalnie zaprojektowany do wykorzystania w strefie działań bojowych;

- e) „roboty”, urządzenia do sterowania „robotami” oraz „manipulatory”, posiadające którąkolwiek z niżej wymienionych cech:
1. specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
  2. wykorzystujące środki zabezpieczenia przewodów hydraulicznych przed uszkodzeniem spowodowanym czynnikami zewnętrznymi, jak odłamki balistyczne (np. poprzez wykorzystanie przewodów samouszczelniających się) oraz zaprojektowane do użytkowania płynów hydraulicznych o punkcie zapłonu powyżej 839 K (566 °C); lub
  3. specjalnie zaprojektowane lub przystosowane do pracy w warunkach impulsów elektromagnetycznych (EMP);
- f) biblioteki (parametryczne techniczne bazy danych), specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych dotyczące sprzętu objętego kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE;
- g) sprzęt do generowania energii jądrowej lub sprzęt napędzający, włącznie z „reaktorami jądrowymi”, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych oraz komponenty do niego specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;
- h) sprzęt lub materiał pokryty lub poddany obróbce w celu zamaskowania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, różny od objętego kontrolą przez inne pozycje wspólnego wykazu uzbrojenia UE;
- i) symulatory specjalnie zaprojektowane dla wojskowych „reaktorów jądrowych”;
- j) mobilne warsztaty remontowe specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do obsługi sprzętu wojskowego;
- k) generatory polowe specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;
- l) kontenery specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;
- m) promy, różne od wymienionych w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, mosty oraz pontony specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
- n) modele testowe specjalnie zaprojektowane dla „rozwoju” produktów objętych kontrolą przez pozycje ML4, ML6, ML9 lub ML10;
- o. sprzęt chroniący przed oddziaływaniem promieniowania laserowego (np. oczy lub czujniki) specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych.

Uwagi techniczne

1. Do celów pozycji ML17 określenie „biblioteka” (parametryczna techniczna baza danych) oznacza zbiór informacji technicznych o charakterze wojskowym, którego wykorzystanie może poprawić wyniki osiągane przez wojskowe systemy lub sprzęt.
2. Do celów pozycji ML17 określenie „zmodyfikowany” oznacza jakiegokolwiek strukturalne, elektryczne, mechaniczne lub inne zmiany zapewniające wyrobom cywilnym, posiadającym możliwości przystosowawcze, stanie się równoważnymi do wyrobów specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych.

ML18 Sprzęt do produkcji wyrobów wyszczególnionych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE, taki jak:

- a) specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany sprzęt do produkcji wyrobów objętych kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty;

- b) specjalnie zaprojektowane obiekty do prowadzenia badań środowiskowych oraz specjalnie zaprojektowany do nich sprzęt wykorzystywany do celów certyfikacji, kwalifikacji lub badania produktów objętych kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE.

Uwaga techniczna Do celów pozycji ML18 termin „produkcja” obejmuje projektowanie, badania, wytwarzanie, testowanie i kontrolę jakości.

Uwaga 1 Podpunkty ML18.a oraz ML18.b obejmują następujący sprzęt:

- a) aparaty nitracyjne o działaniu ciągłym;
- b) aparaty wirówkowe do badań lub sprzęt charakteryzujący się którąkolwiek z wyszczególnionych poniżej cech:
  1. napęd silnikiem lub silnikami o całkowitej mocy znamionowej przekraczającej 298 kW (400 KM);
  2. zdolność do uniesienia ładunku o masie 113 kg lub większej; lub
  3. zdolność do osiągania przyspieszenia wirowego 8 g lub większego przy ładunku o masie 91 kg lub większej;
- c) prasy odwadniające;
- d) prasy śrubowe do wyciskania, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do wyciskania wojskowych środków wybuchowych;
- e) maszyny tnące do przycinania nadwyżki środków miotających;
- f) bębny do oczyszczarek o średnicy 1,85 m i większe, o ładowności powyżej 227 kg produktu;
- g) mieszalniki do stałych środków miotających;
- h) młyny do kruszenia lub mielenia składników wojskowych środków wybuchowych, wykorzystujące energię cieczy;
- i) sprzęt zapewniający jednocześnie sferyczny kształt i jednakową średnicę cząstek sproszkowanego metalu, wyszczególnionego w podpunkcie ML8.c.8;
- j) konwertery prądu konwekcyjnego przeznaczone do konwersji materiałów wyszczególnionych w podpunkcie ML8.c.3.

Uwaga 2 a) Termin „wyroby wyszczególnione we wspólnym wykazie uzbrojenia UE”, obejmuje:

1. wyroby nieobjęte kontrolą, jeżeli występują w stężeniach mniejszych niż określono, takie jak:
    - a. hydrazyna (patrz: podpunkt ML8.c.4);
    - b. „środki wybuchowe” (patrz: pozycja ML8);
  2. wyroby nieobjęte kontrolą, jeżeli nie spełniają warunków dotyczących parametrów technicznych (tj. materiały „nadprzewodzące” niewyszczególnione w pozycji 1C005 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE; „nadprzewodzące” elektromagnesy niewyszczególnione w pozycji 3A001.e.3 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE; „nadprzewodzący” sprzęt elektryczny wyłączony spod kontroli w ramach podpunktu ML20b);
  3. paliwa metaliczne oraz utleniacze osadzone w postaci warstwowej z fazy parowej (patrz: podpunkt ML8.c.5);
- b) termin „wyroby wyszczególnione we wspólnym wykazie uzbrojenia UE”, nie obejmuje:
1. pistoletów sygnałowych (patrz: podpunkt ML2.b);
  2. substancji wyłączonych spod kontroli zgodnie z Uwagą 3 do pozycji ML7;

3. osobistych dozymetrów do monitorowania promieniowania (patrz: podpunkt ML7.(g)) oraz masek ochronnych, zabezpieczających przed niektórymi zagrożeniami przemysłowymi (Patrz także: wykaz towarów podwójnego zastosowania UE);
4. difluoroaminy oraz sproszkowanego azotanu potasu (patrz: Uwaga 6 do pozycji ML8);
5. silników lotniczych wyłączonych spod kontroli zgodnie z pozycją ML10;
6. konwencjonalnych hełmów stalowych niewyposażonych w jakiegokolwiek akcesoria pomocnicze, ani niemodyfikowanych czy projektowanych do współpracy z takimi akcesoriami (patrz: Uwaga 2 do pozycji ML13);
7. sprzętu wyposażonego w urządzenia przemysłowe, które nie są objęte kontrolą, takie jak urządzenia do powlekania niewyszczególnione gdzie indziej oraz sprzęt do wykonywania odlewów z tworzyw sztucznych;
8. muszkietów, strzelb i karabinów wyprodukowanych przed 1938 r., replik muszkietów, strzelb i karabinów wyprodukowanych przed 1890 r., rewolwerów, pistoletów i karabinów maszynowych wyprodukowanych przed 1890 r. i ich replik;

Uwaga 3 *Uwaga 2.b.8. w pozycji ML18 nie zwalnia z kontroli eksportowej wyposażenia produkcyjnego dla niezabytkowej broni małokalibrowej, nawet jeżeli jest ono wykorzystywane do produkcji replik zabytkowej broni małokalibrowej.*

ML19 Systemy broni wiązkowej (DEW), sprzęt pokrewny lub przeciwdziałania, modele testowe oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty, w tym:

- a) systemy „laserowe” specjalnie zaprojektowane do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- b) systemy oparte na zasadzie wiązki cząstek, zdolne do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- c) systemy dużej mocy, pracujące w paśmie częstotliwości radiowych (RF), zdolne do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- d) sprzęt specjalnie zaprojektowany do wykrywania, identyfikacji lub obrony przed systemami objętymi kontrolą przez podpunkty od ML19.a do ML19.c;
- e) fizyczne modele testowe i związane z nimi wyniki testów dla systemów, sprzętu i elementów objętych kontrolą przez niniejszą pozycję;
- f) systemy „laserowe” fali ciągłej lub impulsowej, zaprojektowane specjalnie w celu całkowitego oślepienia nieuzbrojonego wzroku, tj. nagiego oka lub oka z urządzeniami korygującymi widzenie.

Uwaga 1 *Systemy broni wiązkowej objęte kontrolą w pozycji ML19 obejmują systemy, których możliwości opierają się na kontrolowanym wykorzystaniu:*

- a) „laserów” o mocy fali ciągłej lub impulsów wystarczającej do wywołania zniszczeń podobnych do wywoływanych amunicją konwencjonalną;
- b) akceleratorów cząstek, emitujących wiązkę cząstek naładowanych lub neutralnych o niszczącej mocy;
- c) nadajników radiowych o dużej mocy impulsów lub dużej średniej mocy wiązki fal radiowych wytwarzających pole o natężeniu wystarczającym do unieszkodliwienia obwodów elektrycznych odległego celu.

Uwaga 2 Pozycja ML19 obejmuje następujące wyroby, w przypadku gdy zostały one specjalnie zaprojektowane dla wykorzystania w systemach broni wiązkowej:

- a) urządzenia do wytwarzania mocy pierwotnej, przechowywania energii, przełączania, przetwarzania mocy lub przechowywania i dystrybucji paliwa;
- b) systemy wykrywania lub śledzenia celu;
- c) systemy oceniające stopień uszkodzenia celu, jego zniszczenia lub przerwania wykonywanego zadania;
- d) urządzenia do kierowania wiązką, propagacją lub celowaniem;
- e) sprzęt do szybkiego odwracania wiązki dla szybkich operacji przy większej liczbie celów;
- f) adaptacyjne koniugatory optyki i fazy;
- g) instalacje doprowadzania prądu dla wiązek ujemnych jonów wodorowych;
- h) komponenty „klasy kosmicznej” akceleratorów;
- i) aparatura do skupiania wiązki ujemnych jonów;
- j) sprzęt do regulacji i odwracania wiązki jonowej wysokiej mocy;
- k) folie „klasy kosmicznej” do neutralizacji wiązek ujemnych izotopów wodoru.

ML20 Sprzęt kriogeniczny lub „nadprzewodzący” oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria, takie jak:

- a) sprzęt specjalnie zaprojektowany lub skonfigurowany do zainstalowania na pojazdach do wojskowych zastosowań lądowych, lotniczych, morskich czy kosmicznych, zdolny do działania w czasie ruchu pojazdu i wytwarzający lub utrzymujący temperatury poniżej 103 K (-170 °C);

Uwaga Podpunkt ML20.a obejmuje ruchome systemy zawierające lub wykorzystujące akcesoria lub komponenty wyprodukowane z materiałów niemetalicznych lub dielektrycznych, takich jak tworzywa sztuczne czy materiały impregnowane żywicami epoksydowymi.

- b) elektryczne urządzenia „nadprzewodzące” (maszyny wirnikowe i transformatory) specjalnie zaprojektowane lub skonfigurowane do zainstalowania na pojazdach do wojskowych zastosowań lądowych, lotniczych, morskich czy kosmicznych, zdolne do działania w ruchu.

Uwaga Podpunkt ML20.b nie obejmuje kontrolą hybrydowych, jednobiegunowych prądnic prądu stałego, posiadających normalne, jednobiegunowe armatury metalowe, które wirują w polu magnetycznym wytwarzanym przez uzwojenie nadprzewodzące, pod warunkiem że uzwojenie takie jest jedynym nadprzewodzącym elementem prądnicy.

ML21 „Oprogramowanie”, takie jak:

- a) „oprogramowanie” specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane dla „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” sprzętu lub materiałów objętych kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE;

- b) „oprogramowanie” specjalne, takie jak:

1. „oprogramowanie” specjalnie zaprojektowane dla:

- a. modelowania, symulacji lub oceny wojskowych systemów uzbrojenia;
- b. „rozwoju”, monitorowania, obsługi i modernizacji „oprogramowania” wykorzystywanego w wojskowych systemach uzbrojenia;
- c. modelowania lub symulacji scenariuszy operacji wojskowych, nieobjętych kontrolą przez pozycję ML14;
- d. zastosowań w dziedzinie dowodzenia, łączności, kierowania i rozpoznania (C³I) lub dowodzenia, łączności, kierowania, informatyki i rozpoznania (C⁴I);

2. „oprogramowanie” dla określania efektów działania broni konwencjonalnej, jądrowej, chemicznej lub biologicznej;
3. „oprogramowanie” nie objęte kontrolą przez podpunkty ML21.a, .b.1 lub .b.2, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane w celu umożliwienia sprzętowi, nie objętemu kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE, wypełnianie analogicznych funkcji sprzętu wojskowego objętego kontrolą, który został wyszczególniony w pozycjach ML5, ML7.g, ML9.c, ML9.e, ML10.e, ML11, ML14, ML15, ML17.i lub ML18.

ML22 „Technologia”, taka jak:

- a) „technologia”, inna niż wyszczególniona w podpunkcie ML22.b, „wymagana” do „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” wyrobów objętych kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej;
- b) „technologia”, taka jak:
  1. „technologia” „wymagana” do projektowania, montażu komponentów, użytkowania, obsługi i naprawy kompletnych instalacji produkcyjnych do wytwarzania wyrobów objętych przez wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej, nawet wtedy gdy elementy takich instalacji produkcyjnych nie są objęte kontrolą;
  2. „technologia” „wymagana” do „rozwoju” i „produkcji” broni małokalibrowej, nawet jeżeli jest ona wykorzystywana do produkcji replik zabytkowej broni małokalibrowej;
  3. „technologia” „wymagana” do „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” środków toksykologicznych, sprzętu pokrewnego lub komponentów objętych kontrolą przez podpunkty ML7.a do ML7.g;
  4. „technologia” „wymagana” do „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” „biopolimerów” lub kultur specyficznych komórek objętych kontrolą przez podpunkt ML7.h;
  5. „technologia” „wymagana” wyłącznie do wprowadzania „biokatalizatorów”, objętych kontrolą przez podpunkt ML7.i.1, do wojskowych substancji nośnych lub materiałów.

Uwaga 1 „Technologia” „wymagana” do „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” wyrobów objętych kontrolą przez wspólny wykaz uzbrojenia UE pozostaje objęta kontrolą, nawet jeżeli daje się zastosować do produktu nieobjętego kontrolą.

Uwaga 2 Pozycja ML22 nie obejmuje kontrolą następującej „technologii”:

- a) minimalnie potrzebnej do instalacji, użytkowania, utrzymywania (kontroli) oraz naprawy produktów nieobjętych kontrolą lub których eksport został dozwolony;
- b) będącej „własnością publiczną”, stanowiącej „badania podstawowe” lub minimum informacji potrzebnych do złożenia wniosków patentowych;
- c) indukcji magnetycznej służącej do ciągłego napędu urządzeń transportu cywilnego.

DEFINICJE TERMINÓW UŻYWANYCH W NINIEJSZYM WYKAZIE:

Poniższe definicje odnoszą się do terminów stosowanych w niniejszym wykazie.

Uwaga 1 Definicje mają zastosowanie do całego wykazu. Odniesienia mają wyłącznie funkcję informacyjną i nie mają wpływu na stosowanie zdefiniowanych terminów w całym wykazie.

Uwaga 2 Wyrazy i wyrażenia zawarte w wykazie definicji przyjmują zdefiniowane znaczenie wyłącznie, gdy zostały ujęte w cudzysłów („”). W innych przypadkach wyrazy i wyrażenia przyjmują swoje ogólnie przyjęte (słownikowe) znaczenia, o ile w danym fragmencie nie przytoczono definicji konkretnej kontroli.

ML22 „Badania podstawowe”
Prace doświadczalne lub teoretyczne prowadzone głównie w celu uzyskania nowej wiedzy o podstawach danego zjawiska lub jego obserwowalnych efektach, nienakierowane bezpośrednio na konkretne cele lub zadania praktyczne.

ML7, 22 „Biokatalizatory”
Enzymy do szczególnych reakcji chemicznych lub biochemicznych lub inne związki biologiczne, które przyłączają się do chemicznych środków bojowych (BST) i przyspieszają ich degradację.

Uwaga techniczna

„Enzymy” oznaczają „biokatalizatory” dla szczególnych reakcji chemicznych i biochemicznych.

ML7, 22 „Biopolimery”
Makrocząsteczki biologiczne, takie jak:
a. enzymy dla szczególnych reakcji chemicznych i biochemicznych;
b. przeciwciała — monoklonalne, poliklonalne lub antyidiotypowe;
c. specjalnie zaprojektowane lub specjalnie przetworzone receptory;

Uwagi techniczne

1. „Przeciwciała antyidiotypowe” oznaczają przeciwciała, które przyłączają się do specyficznego antygeny, łącząc inne przeciwciała ze sobą;
2. „Przeciwciała monoklonalne” oznaczają białka przyłączające się do jednej strony antygeny i produkowane przez jeden klon komórek;
3. „Przeciwciała poliklonalne” oznaczają mieszaninę białek przyłączających się do specyficznego antygeny, produkowanych przez więcej niż jeden klon komórek;
4. „Receptory” oznaczają biologiczne struktury makromolekularne zdolne do łączenia ligandów i przez to wpływania na funkcje fizjologiczne.

ML10 „Cywilny statek powietrzny”
Wyłącznie „statek powietrzny” mający świadectwa zdolności do lotu opublikowane i wydane przez organy lotnictwa cywilnego, zezwalające na jego używanie do celów cywilnych na trasach wewnętrznych i zewnętrznych lub zezwalające na jego stosowanie do celów cywilnych, prywatnych lub związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

ML8 „Dodatki”
Substancje stosowane w materiałach wybuchowych w celu poprawy ich właściwości.

ML19 „Klasa kosmiczna”
Dotyczy projektowania, wytwarzania i testowania produktów w taki sposób, aby spełniały specjalne wymagania elektryczne, mechaniczne lub środowiskowe, związane z ich stosowaniem podczas wystrzeliwania i rozmieszczania satelitów lub urządzeń latających na dużych wysokościach, od 100 km wzwyż.

ML15 „Lampy wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji”
Lampy elektrostatyczne stosujące na wejściu i wyjściu płyty światłowodowe lub szklane, wieloalkaliczne katody (S-20 lub S-25); termin nie obejmuje mikrokanalowych wzmacniaczy płytowych.

ML5, 19	<p>„Laser”</p> <p>Zespół komponentów wytwarzający wiązkę światła spójnego zarówno w przestrzeni, jak i w czasie, wzmocnioną za pomocą stymulowanej emisji promieniowania.</p>
ML17	<p>„Manipulatory”</p> <p>Uchwyty, aktywne jednostki oprzyrządowania lub wszelkie inne oprzyrządowanie zamontowane na podstawowej (bazowej) płycie kończącej ramię manipulacyjne „robota”.</p> <p><u>Uwaga techniczna</u></p> <p>„Aktywne jednostki oprzyrządowania” są to urządzenia do przyłożenia mocy napędowej, energii procesowej lub czujnika do obrabianego elementu.</p>
ML8	<p>„Materiały miotające”</p> <p>Substancje lub mieszaniny, zdolne do reakcji chemicznej połączonej z wydzielaniem, z kontrolowaną prędkością, dużej ilości silnie nagranych gazów, które są w stanie wykonać pracę mechaniczną.</p>
ML4, 8	<p>„Materiały pirotechniczne”</p> <p>Mieszaniny stałych lub ciekłych paliw i utleniaczy, które po zapaleniu wywołują egzotermiczną reakcję chemiczną o kontrolowanej prędkości, której celem jest zapewnienie odpowiednich opóźnień w czasie oraz powstawania odpowiednich ilości ciepła, hałasu, dymu, światła widzialnego i podczerwonego. Pirofory stanowią podgrupę środków pirotechnicznych, niezawierających utleniaczy, ale zapalających się samoistnie na skutek zetknięcia z powietrzem.</p>
ML13	<p>„Materiały włókniste albo włókienkowe”</p> <p>Obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> włókna elementarne o strukturze ciągłej; przędzę i rowing o strukturze ciągłej; taśmy, tkaniny, maty i oploty o strukturze bezładnej; włókna cięte na drobne kawałki, włókna pocięte na dłuższe odcinki oraz spójne maty z włókien; wiskery, monokrystaliczne lub polikrystaliczne, o dowolnej długości; pulpę z poliamidu aromatycznego.
ML8	<p>„Materiały wybuchowe”</p> <p>Wymagane do detonacji substancje lub mieszaniny o stanie skupienia stałym, ciekłym lub gazowym, stosowane jako ładunki wstępne, wspomagające lub zasadnicze w głowicach bojowych, burzących i innych.</p>
ML4, 8	<p>„Materiały wysokoenergetyczne”</p> <p>Substancje lub mieszaniny reagujące chemicznie w celu wyzwolenia energii wymaganej dla ich zakładanego zastosowania. „Materiały wybuchowe”, „materiały pirotechniczne” i „materiały miotające” stanowią podklasy materiałów wysokoenergetycznych.</p>
ML18, 20	<p>„Nadprzewodzący”</p> <p>Odnosi się do materiałów (tj. metali, stopów lub związków), które mogą całkowicie stracić swoją oporność (tj. które mogą uzyskać nieskończoną przewodność elektryczną i przewodzić prąd elektryczny o bardzo wysokich natężeniach bez wytwarzania ciepła Joule’a).</p> <p><u>Uwaga techniczna</u></p> <p>„Nadprzewodzący” stan materiału jest indywidualnie scharakteryzowany „temperaturą krytyczną”, krytycznym polem magnetycznym, będącym funkcją temperatury, oraz krytyczną gęstością prądu, która jest funkcją zarówno pola magnetycznego, jak i temperatury.</p>
ML21	<p>„Oprogramowanie”</p> <p>Zbiór jednego lub więcej „programów” lub „mikroprogramów”, wyrażony w dowolny zrozumiały sposób.</p>

ML8	„Prekursory” Specjalistyczne związki chemiczne stosowane do produkcji materiałów wybuchowych.
ML21, 22	„Produkcja” Oznacza wszystkie etapy związane z produkcją, takie jak: technologia mechaniczna, wytwarzanie, scalanie, montaż (składanie), kontrola, testowanie, zapewnienie jakości.
ML7	„Przystosowany do użycia podczas działań wojennych” Dowolna modyfikacja lub selekcja (np. zmieniona czystość, dopuszczalny okres magazynowania, agresywność, charakterystyki rozprzestrzeniania lub odporność na promieniowanie nadfioletowe) przeznaczone do wzmocnienia skuteczności wywoływania strat w ludności lub zwierzętach, unieszkodliwiania sprzętu lub powodujących straty w uprawach rolnych lub środowisku.
ML17	„Reaktor jądrowy” Obejmuje obiekty znajdujące się wewnątrz lub bezpośrednio przymocowane do zbiornika reaktora, wyposażenie sterujące poziomem mocy w rdzeniu oraz znajdujące się w nim zazwyczaj komponenty wchodzące w bezpośrednią styczność z chłodziwem pierwotnym rdzenia reaktora albo sterują nim.
ML17	„Robot” Manipulator wykonujący ruchy w sposób ciągły albo poruszający się od punktu do punktu, mogący korzystać z czujników i mający wszystkie następujące cechy charakterystyczne: a. jest wielofunkcyjny; b. ma możliwość ustawiania w odpowiednim położeniu lub orientowania przestrzennego materiałów, części, narzędzi lub urządzeń specjalnych poprzez wykonywanie różnych ruchów w przestrzeni trójwymiarowej; c. jest wyposażony w trzy lub większą liczbę mechanizmów wspomagających, pracujących w obwodzie zamkniętym lub otwartym, które mogą być poruszane silnikami krokowymi; oraz d. ma możliwość „programowania dostępnego dla użytkownika” poprzez uczenie/odgrywanie lub za pomocą komputera elektronicznego, który może być programowanym sterownikiem logicznym, tj. bez ingerencji mechanicznej.

Uwaga Niniejsza definicja nie obejmuje następujących urządzeń:

1. mechanizmów poruszanych wyłącznie ręcznie albo zdalnie przez operatora;
2. manipulatorów o ustalonej sekwencji ruchów, będących urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie, z góry ustalone ruchy. Program jest ograniczony mechanicznie za pomocą ustalonych ograniczników, np. sworzni lub krzywek. Kolejność ruchów oraz wybór drogi albo kątów nie są zmienne ani zmiennalne za pomocą środków mechanicznych, elektronicznych lub elektrycznych;
3. kontrolowanych mechanicznie manipulatorów o zmiennej sekwencji ruchów, będących urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie, z góry ustalone ruchy. Program jest ograniczony mechanicznie za pomocą ustalonych ale nastawnych ograniczników, np. sworzni lub krzywek. Kolejność ruchów oraz wybór drogi albo kątów są zmienne w ramach ustalonego schematu programowego. Zmiany lub modyfikacji schematu programowego (np. zmiany kołków lub wymiany krzywek) w jednej lub kilku osiach współrzędnych dokonuje się wyłącznie na drodze działań mechanicznych;
4. manipulatorów bez sterowania ze sprzężeniem zwrotnym, o zmiennej sekwencji ruchów, będących urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie ruchy. Program jest zmienny, ale sekwencja jest realizowana wyłącznie za pomocą sygnału binarnego z elektrycznych urządzeń binarnych o ustalonym mechanicznie położeniu lub nastawnych ograniczników;

5. żurawi do stertowania, definiowanych jako manipulatory działające w kartezjańskim układzie współrzędnych, produkowanych jako integralne części pionowych zespołów do silosów, i służące do sięgania po zawartość tych silosów w celu składowania lub wyjmowania.

ML 21, 22	<p>„Rozwój”</p> <p>Odnosi się do wszystkich etapów poprzedzających produkcję seryjną, takich jak: projektowanie, badania projektowe, analiza konstrukcyjna, koncepcja projektowania, montaż i testowanie prototypów, plany produkcji pilotowej, dane projektowe, proces przetwarzania danych projektowych w produkt, projektowanie konfiguracji, projektowanie montażu całościowego, rozplanowanie.</p>
ML8, ML9 oraz ML 10	<p>„Statek powietrzny”</p> <p>Stałopłat, statek z obrotowymi skrzydłami, wiropląt (helikopter), statek ze zmiennym wirnikiem lub zmiennopłat.</p>
ML10	<p>„Statki powietrzne lżejsze od powietrza”</p> <p>Balony i statki powietrzne, które są wypełniane gorącym powietrzem lub innymi gazami lżejszymi od powietrza, takimi jak hel lub wodór.</p>
ML7	<p>„Środki rozpraszania tłumy”</p> <p>Substancje, które w warunkach użycia dla rozproszenia tłumy szybko wywołują efekt podrażnienia lub psychiczny efekt unieszkodliwienia, znikający po krótkim czasie od usunięcia przyczyny. (Gazy łzawiące stanowią podzbiór „środków rozpraszania tłumy”).</p>
ML22	<p>„Technologia”</p> <p>Specyficzny rodzaj informacji, niezbędny do „rozwoju”, „produkcji” lub „użytkowania” danego wyrobu. Informacja ta ma postać danych technologicznych lub pomocy technicznej.</p> <p><u>Uwagi techniczne</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Dane technologiczne” mogą mieć formę odbitek, planów, wykresów, modeli, wzorów, tabel, projektów technicznych i opisów, podręczników i instrukcji w formie pisemnej lub zarejestrowanej na innych nośnikach lub urządzeniach, takich jak dyski, taśmy, pamięci wyłącznie do odczytu. 2. „Pomoc techniczna” może przybierać takie formy jak przekazanie instrukcji, umiejętności, szkolenie, przekazanie wiedzy na temat eksploatacji, usługi konsultacyjne. »Pomoc techniczna« może obejmować przekazanie „danych technologicznych”.
ML21, 22	<p>„Użytkowanie”</p> <p>Praca, instalowanie (włącznie z montażem na miejscu), konserwacja (kontrola), naprawa, remonty i odnawianie.</p>
ML7	<p>„Wektory ekspresji”</p> <p>Nośniki (np. plazmidy lub wirusy) stosowane do wprowadzania materiału genetycznego do komórek-gospodarzy.</p>
ML22	<p>„Własność publiczna”</p> <p>Oznacza „technologię” lub „oprogramowanie” dostępne bez żadnych ograniczeń co do ich dalszego rozpowszechniania.</p> <p><u>Uwaga</u> Ograniczenia wynikające z praw autorskich nie wykluczają uznania „technologii” lub „oprogramowania” za „własność publiczną”.</p>
ML22	<p>„Wymagane”</p> <p>W odniesieniu do „technologii” dotyczy tylko tej części „technologii”, która jest szczególnie odpowiedzialna za osiągnięcie lub przekroczenie wartości parametrów, właściwości lub funkcji objętych kontrolą. Taka „wymagana” „technologia” może dotyczyć różnych produktów.</p>